

Sygn. akt: XII C 2147/16

## WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 7 marca 2019 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu Wydział XII Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: SSO Maria Prusinowska

**Protokolant: protokolant sądowy Justyna Wojciechowska**

po rozpoznaniu w dniu 7 lutego 2019 r. w Poznaniu na rozprawie

sprawy z powództwa

**Z. K.**

**przeciwko M. K. (1)**

**o zapłatę**

orzeka:

1. oddala powództwo,
2. kosztami postępowania obciąża powoda pozostawiając ich szczegółowe wyliczenie referendarzowi sądowemu.

/-/ SSO Maria Prusinowska

## UZASADNIENIE

Pismem z dnia 26.07.2010 r. wnioskodawca Z. K., przy uczestnictwie M. K. (1) wniósł o podział majątku wspólnego oraz ustalenie, że w jego skład wchodzi nieruchomości stanowiąca lokal mieszkalny nr (...) przy ul. (...) G. o wartości 137.400.00 zł, ruchomości stanowiące wyposażenie i urządzenie mieszkania o wartości 14.000 zł (segment (...) o wartości 1000.00 zł. kanapa I. o wartości 300.00 zł, segment młodzieżowy o wartości 1000,00 zł. meble kuchenne o wartości 800,00 zł, narożnik o wartości 800,00 zł. dwa fotele składane o wartości 800,00 zł, pralko-suszarka o wartości 1.400.00 zł, lodówka-zamrażarka o wartości 1.100,00 zł, odkurzacz o wartości 300.00 zł, pochłaniacz kuchenny o wartości 400.00 zł, artykuły gospodarstwa domowego o wartości 1.000.00 zł, telewizor S. o wartości 600,00 zł, książki, encyklopedie, słowniki i atlasy o wartości 1.000,00 zł, RM-CD P. o wartości 400 zł oraz dywany o wartości 3.500,00 zł), garaż (...) położony w G. przy ul. (...) - o wartości 15.000,00 zł. Wnioskodawca wniósł również ustalenie, że poczynił nakład z majątku osobistego na majątek wspólny wynoszący 6.540,00 zł. Odnosząc się do sposobu podziału majątku wspólnego wnioskodawca wniósł przyznanie na rzecz uczestniczki wszystkich składników tego majątku z jednoczesnym obowiązkiem jej spłaty na jego rzecz w wysokości 89.746.00 zł. W uzasadnieniu wnioskodawca wyjaśnił, że w dniu 2 maja 1998 r. wyłączył z uczestniczką ustrój wspólności majątkowej małżeńskiej i ustanowili rozdzielną majątkową. Podał, iż w trakcie trwania tej wspólności nabyli w/w wskazane ruchomości oraz nieruchomości. Zaznaczył również, że uczestniczka postępowania sprzedała w/w nieruchomości nie przekazując na jego rzecz należnego mu udziału. Wyjaśnił, iż poniesiony przez niego nakład na majątek wspólny w kwocie 6.540,00 zł dotyczył kosztu przekształcenia spółdzielczego lokatorskiego prawa do mieszkalnego na spółdzielcze własnościowe prawo do tego lokalu.

Postanowieniem z dnia 10 listopada 2010 r. Sąd Rejonowy w G. (...) zwolnił wnioskodawcę Z. K. od opłaty sądowej w zakresie wniosku o podział majątku wspólnego w całości ( k. 11 ).

W odpowiedzi na wniosek, uczestniczka M. K. (1) wniosła o odrzucenie wniosku wskazując, że Sąd już prawomocnie orzekł o podziale majątku pomiędzy stronami.

Następnie pismem z dnia 05.05.2011 r. uczestniczka, reprezentowana przez profesjonalnego pełnomocnika będącego adwokatem, wniosła o oddalenie wniosku oraz obciążenie wnioskodawcy kosztami postępowania, w tym zasądzenie na jej rzecz zwrotu kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. W uzasadnieniu uczestniczka wyjaśniła, że sprawa o podział majątku z wnioskodawcą była już prowadzona przez Sąd Rejonowy w G. (...) pod sygn. akt (...), w której w dniu 26.08.2004 r. została zawarta ugoda sądowa, a w konsekwencji umorzono postępowanie. Wskazała ona również, że wnioskodawca w trakcie w/w postępowania wytoczył przeciwko niej przed Sądem Okręgowym w G. powództwo o zapłatę kwoty 60 906,03 zł, pod sygn. akt(...)Sąd Okręgowy w G. (...) uznając, że częściowo roszczenie Z. K. dotyczy podziału majątku, w dniu 10.11.2004 r. sprawę w części o zapłatę kwoty 41.546.03 zł przekazał do Sądu Rejonowego w G. (...)Przekazanie w/w sprawy nastąpiło po zawarciu ugody pomiędzy zainteresowanymi, a sprawa została zarejestrowana pod sygn. akt (...). W tej ostatniej sprawie Sąd Rejonowy w G. (...). postanowieniem z dnia 01.02.2007 r. oddalił wniosek Z. K.. Na skutek apelacji wnioskodawcy od w/w postanowienia Sąd Okręgowy w G. (...) postanowieniem z dnia 05.06.2007 r., w sprawie o sygn. akt(...) uchylił zaskarżone postanowienie i sprawę przekazał do ponownego rozpoznania. Sąd Rejonowy w G. (...) w wyniku ponownego rozpoznania sprawy, wówczas o sygn. akt(...) odrzucił wniosek Z. K. z powodu powagi rzeczy osądzonej. Postanowienie to uprawomocniło się. Uczestniczka podniosła, że we wniosku inicjującym niniejsze postępowanie wnioskodawca wymienia te same przedmioty i wskazuje tę samą wartość majątku wspólnego uczestników jak we wniosku z dnia 26.11.2002 r.. Zatem w jej ocenie sprawa pomiędzy o podział majątku wspólnego została już ugodzona.

Sąd Rejonowy w G. (...) postanowieniem z dnia 24.05.2011 r. oddalił wniosek w niniejszej sprawie (sygn. akt(...)Na skutek apelacji wnioskodawcy](-)Sąd Okręgowy w G. (...). postanowieniem z dnia 21.10.2011 r. uchylił zaskarżone postanowienie i sprawę przekazał do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w G. W.pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania apelacyjnego ( sygn. akt(...)

Na rozprawie w dniu 13.06.2012 r. wnioskodawca zmodyfikował swój wniosek, cofając wniosek o podział majątku wspólnego w zakresie ruchomości, twierdząc, że zostały one podzielone pomiędzy zainteresowanymi na mocy ugody sądowej z dnia 26.08.2004 r. oraz żądając spłaty udziału w majątku wspólnym w wysokości 82.746.00 zł. (k. 146).

Pismem z dnia 10.07.2012r. uczestniczka postępowania podniosła, że wkład mieszkaniowy, którego podziału żąda wnioskodawca nie powinien być ujęty do podziału jako składnik majątku wspólnego, gdyż wnioskodawca wyraził zgodę na wypłacenie wkładu mieszkaniowego uczestniczce wobec sprzedaży mieszkania przy ul. (...). Powyższe w jej ocenie stanowiło darowiznę na rzecz uczestniczki postępowania. Z ostrożności procesowej uczestniczka wniosła o dokonanie podziału całego majątku dorobkowego stron, którego składniki uczestniczka wskazała w piśmie z dnia 19.08.2008 r., o ustalenie, że poczyniła nakłady z majątku osobistego na majątek wspólny stron w kwocie 5.040,00 zł, ustalenie, że udziały stron w majątku wspólnym wynoszą 30% wnioskodawcy, a 70% uczestniczki. Z kolei w piśmie z dnia 06.07.2012 r. wyjaśniła, że środki na przekształcenie mieszkania spółdzielczego w mieszkanie własnościowe otrzymała od brata w formie darowizny tym samym jedynie kwota 41.530,25 zł wkładu mieszkaniowego mogła wchodzić w skład majątku wspólnego. Przy czym uczestniczka jak zaznaczyła dokonała sprzedaży tego prawa własności lokalu mieszkalnego położonego przy ul. (...) w G. po zniesieniu wspólności majątkowej, a następnie zakupu domu przy ul. (...) w celu zaspokojenia potrzeb rodziny. W piśmie tym powódka podniosła, że w wyniku podziału majątku strony otrzymały przedmioty o tożsamej wartości. Zdaniem pozwanej wartość przedmiotów przyznanych powodowi w wyniku podziału majątku przewyższa wartość składników, jakie otrzymała pozwana w ramach ugody. Pozwana uważa, że roszczenie powoda zostało skonsumowane i nie należy mu się żadna kwota z tytułu podziału majątku wspólnego. Pozwana podała, że powód zabrał składniki o wartości 175 073 zł. (k. 160-163).

Wnioskodawca w piśmie z dnia 11.04.2013 r. podniósł, że nigdy nie zrzekł się swojej połowy wkładu budowlanego wpłaconego na mieszkanie przy ul. (...). Odnosząc się do kwestii ustalenia nierównych udziałów w majątku wspólnym wniósł o oddalenie tego wniosku oraz przedstawił uzasadnienie swojego stanowiska w tym zakresie (k. 283-288).

W piśmie z dnia 11.10.2013 r. (k. 377) wnioskodawca zmodyfikował wniosek w ten sposób, że wniósł o objęcie udziałem ruchomości wymienionych we wniosku inicjującym postępowanie i przyznanie ich na wyłączną własność uczestniczki oraz orzeczenie o obowiązku spłaty na jego rzecz. Dodatkowo wnioskodawca wniósł o ustalenie, iż poczynił nakład z majątku osobistego na majątek osobisty uczestniczki postępowania w wysokości 10.000 zł tytułem zapłaty w dniu 28.05.1998 r. raty za dom w zabudowie szeregowej położony przy ul. (...) oraz, że z majątku wspólnego stron został poczyniony nakład na majątek osobisty uczestniczki w wysokości 19.600,00 zł plus premia jaką uczestniczka M. K. (1) uzyskała likwidując książeczkę mieszkaniową (ówcześnie małoletniej) U. K. przeznaczając tę kwotę w całości na zapłatę ceny za dom w zabudowie szeregowej położony przy ul. (...). Jednocześnie uczestnik wniósł o rozliczenie przez Sąd połowy ceny uzyskanej ze sprzedaży nieruchomości wymienionych we wniosku inicjującym postępowanie.

Na rozprawie w- dniu 07.10.2013 r. wnioskodawca wskazał, że wartość lokalu mieszkalnego położonego w G. przy ul. (...) wynosiła

60.000zł, natomiast wartość garażu położonego w G. przy ul. (...).000.00 zł (k. 381-382).

Wnioskodawca (ostatecznie w piśmie z dnia 28.10.2013 r. sprecyzował swoje stanowisko w sprawie wnosząc o "ustalenie, że w skład majątku wspólnego wchodziło:

- nieruchomość w postaci lokalu mieszkalnego nr (...) położonego przy ul. (...) w G. o wartości 60.000,00 zł.
- garaż (...) położony przy ul. (...) o wartości 15.000,00 zł,
- środki pieniężne zgromadzone na książeczce mieszkaniowej nr M(...) córki U. K. w wysokości 19.600,00 zł.

Ponadto wnioskodawca wniósł o rozliczenie następujących nakładów:

- z majątku osobistego wnioskodawcy na majątek wspólny w wysokości 6.540,00 zł,
- z majątku wspólnego na majątek osobisty uczestniczki w wysokości 19.600,00 zł,
- z majątku osobistego wnioskodawcy na majątek osobisty uczestniczki w wysokości 10.000 zł (k. 394-396).

Uczestniczka postępowania w piśmie z dnia 18.11.2013 r. wskazała, że w związku z tym, iż powód nie respektuje ugody sądowej, podział powinien obejmować nieruchomości wskazane przez wnioskodawcę, a nadto samochód osobowy F. (...) o nr rej. (...) o wartości 6.000.00 zł, samochód marki M. (...) o nr rej. (...) o wartości 10.000 zł, samochód marki M. (...) o nr rej. (...) (tablice rejestracyjne przełożone z samochodu marki M. (...)) o wartości 15.000,00 zł, samochód dostawczy marki M. (...) o nr rej. (...) o wartości 1.200,00 zł, przyczepa dostawcza o wartości 1.200,00 zł. aparat fotograficzny K. o wartości 1.000,00 zł. komputery o łącznej wartości 4.000.00 zł, dochody za pierwszy kwartał 1998 r. w wysokości 116.873,00zł, dwa numery telefoniczne o wartości 2.000.00 zł. Nadto wniosła o rozliczenie nakładów ze swojego majątku osobistego na majątek wspólny w wysokości 5.040,00 zł, pobranej przez powoda ulgi podatkowej w wysokości 3.678.00 zł. pobranej przez powoda ulgi rehabilitacyjnej za rok 1998 i 1999. Powyższe w ocenie uczestniczki przemawia za zasądzeniem do spłaty przez wnioskodawcę na jej rzecz kwoty 55.539.00 zł. Ponadto uczestniczka wskazała, że uczestnik prowadził działalność gospodarczą w postaci Składu (...) przy ul. (...) w G., Hurtowni (...) przy ul. (...) NISZE, Hurtowni (...) art. drogerijne, kosmetyczne, szrotkarskie przy ul. (...), Biuro (...) przy ul. (...). Przedsiębiorstwo Handlu Zagranicznego (...) przy ul. (...) o łącznej wartości ok. 100.000,00 zł. Uczestniczka zaznaczyła również, że wnioskodawca w trakcie wspólności majątkowej poręczał pożyczkę J. W., bez zgody i wiedzy uczestniczki oraz dokonał spłaty tej pożyczki. W jej ocenie kwota pożyczki powinna również zostać uwzględniona przez wnioskodawcę. Odnosząc się do żądania wnioskodawcy rozliczenia nakładu z jego majątku

osobistego na majątek osobisty wnioskodawczym wskazała ona, że kwota 10.000,00 zł stanowiła zwrot zabranych jej środków pieniężnych przeznaczonych na zakup nieruchomości przy ul. (...). Natomiast kwotę 6.340,00 zł na pokrycie kosztów przekształcenia prawa spółdzielczego lokatorskiego do lokalu w prawo spółdzielcze własnościowe otrzymała od swojego brata M. S. (1). Z kolei kwota 19.360,00 zł o której rozliczenie wnosi wnioskodawca nie stanowiła przedmiotu majątku wspólnego, gdyż zostało to potwierdzone prawomocnym orzeczeniem Sądu Okręgowego wG. (...), w sprawie o sygn. akt.(...). Uczestniczka podała również, iż oddała córce U. K. kwotę 6.809,71 zł ze zlikwidowanej ksiąteczki mieszkaniowej. Zakwestionowała ona również wartość garażu wskazaną przez wnioskodawcę, podając, że został on sprzedany za kwotę 10.000,00 zł. Reasumując zaznaczyła, że pomimo w.w wniosków nadal podtrzymuje swoje stanowisko w sprawie, że sprawa o podział majątku została zakończona ugodą z dnia 26.08.2004 r. (k.402-406).

Pełnomocnik uczestniczki, pismem z dnia 20.11.2013 r. podtrzymała przedstawione przez uczestniczkę stanowisko oraz wniósł o dokonanie podziału majątku wnioskodawcy i uczestniczki w ten sposób, że uczestniczce zostanie przyznana na wyłączną własność równowartość prawa do mieszkania własnościowego spółdzielczego położonego w G. przy ul. (...) wraz z równowartością garażu, zaś wnioskodawcy zostaną przyznane na wyłączną własność pozostałe składniki majątku wspólnego. Jednocześnie na rzecz uczestniczki zostanie zasądzona spłata stosownie do wartości podzielonego majątku oraz poczynionych nakładów (k. 417-422).

Na rozprawie w dniu 21.02.2014 r. wnioskodawca kolejny raz zmodyfikował swoje stanowisko w sprawie, wskazując, że wartość składników majątku wspólnego w zakresie nieruchomości powinna zostać ustalona przez Sąd według stanu z dnia ustania wspólności oraz cen aktualnych. Podtrzymał jednocześnie swoje stanowisko, co do tego, że podział nieruchomości należących do majątku wspólnego został dokonany ugodą sądową (k. 462-464).

Postanowieniem z dnia 13 maja 2014r. Sąd Rejonowy w G. (...), na podstawie art. 201 § 2 k.p.c., postanowił rozpoznać sprawę w postępowaniu procesowym.

W uzasadnieniu powyższego postanowienia Sąd wskazał, że dokonane ustalenia faktyczne wskazują, że wnioskodawca oraz uczestniczka postępowania nie mają już majątku, który miałby stanowić podstawę podziału. W konsekwencji brak jest podstaw do rozliczenia nakładów małżonków w trybie postępowania nieprocesowego (nie ma bowiem podstaw do postępowania o podział majątku wspólnego).

Postanowieniem z dnia 14 sierpnia 2014r. Sąd Rejonowy wG. (...)postanowił uznać się niewłaściwym rzeczowo i sprawę przekazać do rozpoznania Sądowi Okręgowemu wG. (...)jako rzeczowo i miejscowo właściwemu (k. 504).

Postanowieniem z dnia 9 kwietnia 2015r. Sąd Okręgowy wG. (...)stwierdził swą niewłaściwość miejscową i przekazał sprawę do tut. Sądu jako miejscowo i rzeczowo właściwego (k. 555).

W treści pisma procesowego z dnia 16 października 2015r., pozwana – zajmując ostateczne stanowisko w sprawie – wniosła o oddalenie powództwa oraz obciążenie powoda kosztami postępowania, w tym zasądzenie od niego na rzecz pozwanej kosztów procesu, według norm przepisanych.

Wyrokiem z dnia 4 listopada 2015 r. Sąd Okręgowy w Poznaniu w sprawie(...)oddalił powództwo Z. K. w całości i obciążył powoda kosztami postępowania ( k. 588 ).

Postanowieniem z dnia 23 listopada 2015 r. Sąd postanowił uzupełnić wyrok Sądu Okręgowego w Poznaniu z dnia 4 listopada 2015 r. i zasądzić od Skarbu Państwa na rzecz adw. J. D. kwotę 9 130,14 zł tytułem nieopłaconej pomocy prawnej świadczonej z urzędu ( k. 614 ).

Postanowieniem z dnia 5 lutego 2016 r. Sąd Okręgowy po rozpoznaniu skargi powoda na postanowienie referendarza sądowego z dnia 5 stycznia 2016 r. zmienił zaskarżone postanowienie i zwolnił powoda od kosztów sądowych w zakresie opłaty od apelacji ( k. 659 ).

Sąd Apelacyjny wyrokiem z dnia 5 października 2016 r. wydanym w sprawie I ACa 357/16 uchylił zaskarżony wyrok i sprawę przekazał Sądowi Okręgowemu do ponownego rozstrzygnięcia, pozostawiając również sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania ( k. 680 ). Sąd Apelacyjny uznał, że sąd I instancji nie rozpoznał istoty sprawy.

W piśmie procesowym z dnia 19 stycznia 2017 r. powód podtrzymał swoje dotychczasowe stanowisko w sprawie i wniósł o zasądzenie od pozwanej kwoty 92 740 zł na którą składają się:

- 68 700 zł tytułem 1/2 udziału w spółdzielczym lokatorskim prawie do nieruchomości stanowiącym lokal mieszkalny nr (...) położony przy ul. (...) w G. o wartości 137 400 zł,

- 7 500 zł tytułem 1/2 udziału w spółdzielczym prawie do nieruchomości w postaci garażu oznaczonego numer (...) położonego w G. przy ul. (...) o wartości 15 000 zł,

- 6540 zł tytułem nakładu jakiego dokonał wnioskodawca z majątku osobistego na majątek wspólny,

- 10 000 zł z tytułu wydatku jakiego dokonał wnioskodawca z majątku osobistego na majątek osobisty uczestniczki postępowania ( k. 711 ).

Postanowieniem z dnia 18 maja 2017 r. Sąd Okręgowy zwolnił pozwaną od kosztów sądowych w całości oraz ustanowił dla niej pełnomocnika z urzędu ( k. 728 ).

W piśmie procesowym z dnia 11 maja 2017 r. pozwana ustosunkowała się do twierdzeń i wniosków zawartych w piśmie powoda z dnia 19 stycznia 2017 r.

Nadto pozwana zgłosiła zarzut potrącenia przysługujących jej wobec powoda należności z tytułu przywłaszczenia przez powoda przedmiotów należących do majątku wspólnego stron takich jak:

- F. (...). o nr rej. (...) o wartości 6 000 zł,
- samochód marki M. (...) o nr rej. (...) o wartości 10 000 zł,
- samochód marki M. (...) o nr rej. (...) o wartości 15 000 zł ( powód kupił nowszy model i używał tych samych tablic rejestracyjnych ),
- samochód dostawczy marki M. (...) o nr rej. (...) o wartości 18 000 zł,
- przyczepa dostawcza marki (...). nr rejestracyjny (...), rok produkcji 1991 o wartości 1200 zł.
- - aparat fotograficzny K. o wartości 1000 zł,
- komputer I. (...) M.i inne komputery o wartości 4000 zł,
- dochody za pierwsze miesiące 1998 w wysokości 116 873 zł,
- dwa numery telefoniczne o wartości 2000 zł,
- nakłady z majątku osobistego uczestniczki na majątek wspólny o wartości 5040 zł,
- pobrana przez powoda ulga budowlana w wysokości 3678 zł,
- pobrana przez powoda ulga rehabilitacyjną za rok 1998 i 1999 w wysokości 7134 zł,
- z tytułu kosztów zastępstwa procesowego zasądzonych od powoda prawomocnymi wyrokami Sądów Rejonowych i Sądu Okręgowego opatrzonych klauzulami wykonalności w sprawach o sygnaturach:

(...) z dnia 27 marca 2001 r. – 1200 zł,  
(...) z dnia 27 kwietnia 2004 r. – 600 zł,  
(...)w wysokości 1000 zł,  
(...)z dnia 28 czerwca 2006 r. – 2415 zł,  
(...)z dnia 18 października 2007 r.  
(...)z dnia 23 maja 2011 r. – 60 zł,  
(...)z dnia 16 marca 2010 r. 3600 zł,  
(...)z dnia 30 grudnia 2010 r. 900 zł,  
(...) z dnia 11 grudnia 2001 r. – 2000 zł,

- z tytułu zadłużenia alimentacyjnego w kwocie około 20 000 zł wraz z odsetkami ( k. 744 )

W piśmie z dnia 24 lipca 2017 r. pozwana wniosła o odrzucenie pozwu, ewentualnie oddalenie powództwa, a także zasądzenie od Skarbu Państwa na rzecz adw. M. G. zwrotu kosztów pomocy prawnej udzielonej pozwanej z urzędu albowiem koszty te nie zostały zapłacone nawet w części ( k. 778 ).

W uzasadnieniu wskazano, że sprawa rozliczenia nakładów na majątek odrębny pozwanej z majątku wspólnego i majątku odrębnego powoda została już raz prawomocnie rozstrzygnięta w wyniku wytoczenia powództwa w dniu 20 kwietnia 2004 r. przed Sąd Okręgowy wG. (...) w sprawie(...), a także w sprawie(...). Ponadto strony w sprawie o podział majątku zawarły ugodę w dniu 26 sierpnia 2004 r., na mocy której podzieliły majątek wspólny. Z ugody wynika, że poza składnikami objętymi podziałem strony dokonały podziału majątku wspólnego w drodze porozumienia pozasądowego. Poza tym, w ocenie pozwanej, roszczenie powoda jest sprzeczne z zasadami współzycia społecznego i z tego też względu nie zasługuje na uwzględnienie.

Do końca postępowania strony podtrzymały swoje stanowiska w sprawie.

**Sąd ustalił następujący stan faktyczny:**

Z. K. i M. K. (1) zawarli związek małżeński w dniu 29 maja 1982 r. w G. Z związku tego mieli troje dzieci U. K. urodzoną (...), M. K. (2) urodzoną (...) oraz B. K. urodzoną (...). która zmarła dnia 22.09.2002 r. W dniu 2 maja 1998 r. na mocy umowy zawartej w formie aktu notarialnego małżonkowie wyłączyli ustrój wspólności ustawowej i ustanowili pomiędzy sobą rozdzielność majątkową.

Na dzień ustania wspólności majątkowej stron tj. na dzień 2 maja 1998 r. w skład majątku wspólnego uczestników wchodziło spółdzielcze lokatorskie prawo do lokalu mieszkalnego przy ul. (...) oraz spółdzielcze prawo do garażu oznaczonego nr (...) zlokalizowanego w G. przy ul. (...) w G.

bezsporne, nadto

- wyjaśnienia uczestniczki M. K. (1), k. 437-436.
- wyjaśnienia wnioskodawcy Z. K.. k. 383-384,
- zaświadczenie z dnia 30.03.1999 r.. k. 175

Ponadto w skład majątku uczestników wchodził szereg ruchomości:

- samochód marki M. (...). o nr rej. (...),
- samochód marki M. (...).
- samochód dostawczy marki M. (...) o nr rej. (...),
- przyczepa dostawcza marki S.. nr rejestracyjny (...), rok produkcji 1991.
- komputer I. (...)M.
- telefon,
- segment (...).
- kanapaI.
- segment młodzieżowy,
- meble kuchenne,
- narożnik.
- dwa fotele składane,
- pralko-suszarka,
- lodów ko-zamrażarka,
- odkurzacz.
- pochłaniacz kuchenny,
- artykuły gospodarstwa domowego.
- telewizor marki S..
- książki, encyklopedie, słowniki i atlasy
- radiomagnetofon CD marki P..
- dywany,
- obręczka,
- sygnet męski.

***Dowód:***

- częściowo wyjaśnienia wnioskodawcy, k. 383-389;
- częściowo wyjaśnienia uczestniczki, k. 437-446.

Strony dokonały wówczas umownego podziału składników majątkowych należących do ich majątku wspólnego. Małżonkowie ustalili, że M. K. (1) będzie dysponowała mieszkaniem przy ul. (...) w G. oraz garażem mieszczącym się przy tej samej ulicy, a Z. K. zatrzyma, zakupione z funduszy majątku wspólnego stron, wyposażenie firmy, którą prowadził, skład celny, samochody i przyczepy.

W dniu 10 grudnia 2003 r. Sąd Okręgowy wG. (...) orzekł o rozwiązaniu przez rozwód związku małżeńskiego stron z winy Z. K.. Na dzień 24 września 2010 r. powód posiadał zadłużenie alimentacyjne w wysokości 3680 zł.

Dowód :

- wyrok Sądu Okręgowego w G. (...) z dnia 10.12.2003r., k. 78 akt sprawy(...)Sądu Okręgowego w G. (...), k. 4,
- kserokopia umowy o wyłączenie małżeńskiej wspólności ustawowej, k. 24 akt sprawyI1 2(...)
- - oświadczenie o stanie rodzinnym, majątku, dochodach i źródłach utrzymania- k. 8-10,

Po ustaniu wspólności majątkowej w 1999 r. uczestniczka przekształciła spółdzielcze lokatorskie prawo do lokalu mieszkalnego położonego w G. przy ul. (...) w spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu mieszkalnego. Przekształcenie wymagało uzupełnienia wkładu mieszkaniowego w wysokości 6.543,00 zł. Następnie wraz z wnioskodawcą w dniu 18.08.1999 r. sprzedali to prawo małżonkom J. i W. P. za cenę 60.000,00 zł. Cały wkład mieszkaniowy został wypłacony uczestniczce, na co wyraził zgodę wnioskodawca. Uczestniczka przeznaczyła środki pieniężne otrzymane tytułem zwróconego wkładu mieszkaniowego oraz sprzedaży nieruchomości wchodzących w skład majątku wspólnego na zakup domu w zabudowie szeregowej położonego przy ul. (...), stanowiącego jej wyłączną własność. Dodatkowo uczestniczka w celu zakupu w/w nieruchomości zlikwidowała lokatę małoletniej wówczas U. K. (zezwolenie na dokonanie czynności przekraczającej zwykły zarząd- sygn. akt 111 RNsm 430/98), za zgodą również wnioskodawcy. Otrzymała z tego tytułu kwotę 6.474.41 zł. Środki te zwróciła córce U. w 2008 r. Brakującą kwotę niezbędną do uiszczenia ceny w/w nieruchomości uzyskała od swojej rodziny.

#### **Dowód:**

-umowa sprzedaży z dnia 18.08.1999 r.. k 5-6 akt(...)

- wniosek o wystąpienie ze spółdzielni z dnia 31.08.1999 r., k. 174,
- postanowienie Sądu Rejonowego w G. W.. z dnia 1.12.1998 r., w aktach sprawy(...)
- oświadczenie wnioskodawcy w piśmie z dnia 15.03.2013 r., k. 265,
- oświadczenie U. D. z dnia 20.11.2013 r., k. 405.
- wyjaśnienia wnioskodawcy, k. 383-389.

W dniu 02.06.1999 r. Z. K. i M. K. (1) sprzedali spółdzielcze własnościowe prawo do garażu oznaczonego nr (...) zlokalizowanego w G. przy ul. (...) w G. S. i H. B. za cenę 10 000 zł.

#### **Dowód:**

-umowa sprzedaży z dnia 02.06.1999 r., k.7-8 akt I C 152/04. k. 423-425 akt niniejszych.

W dniu 16.02.1999 r. wnioskodawca Z. K. sprzedał silnik od pojazdu marki M. (...). o nr rej. (...) rok produkcji 1980, W. L. za kwotę 10.000 zł. Pozostałości po pojeździe nie przedstawiały żadnej wartości i stanowiły złom. W dniu 05.02.2000 r. wnioskodawca Z. K. sprzedał swojemu bratu T. D. pojazd marki M. (...) z roku produkcji 1977, o nr rej. (...), za kwotę 5.000.00 zł. Do roku ok. 2007 wnioskodawca używał w/w pojazdu. Z kolei samochód dostawczy marki M. (...) o nr rej. (...), rok produkcji 1980, stanowi złom (stoi na tzw. kołkach), ponieważ uprzednio wnioskodawca też sprzedał jego silnik. Przyczepa lekka marki SAM. nr rejestracyjny (...), rok produkcji 1991, została spalona. Komputer I. (...) MB został zakupiony w dniu 16.11.1991 r. i w dniu 23.09.1998 r. poddam recyklingowi. Aparaty telefoniczne również nie istnieją, gdyż zostały wyrzucone przez wnioskodawcę.

#### **Dowód:**



- zaświadczenie z Urzędu Miasta G. z dnia 25.01.2008 r., k. 185 akt sprawy (...)
- oświadczenie wnioskodawcy z dnia 21.12.2013 r., k. 463.

umowa sprzedaży z dnia 16.02.1999 r., k. 188 akt sprawy

(...)

- umowa sprzedaży z dnia 05.02.2000 r., k. 3 akt sprawy (...)
- kserokopia dowodu rejestracyjnego pojazdu marki M. (...). k. 18 akt sprawy

(...)

- kserokopia dowodu rejestracyjnego pojazdu marki M. (...), k. 22 akt sprawy

(...)

- zeznania świadka H. S.,
- wyjaśnienia uczestniczki M. K. (1), k. 437-436,
- pokwitowanie z dnia 24.09.1998 r., k. 189,
- częściowo wyjaśnienia wnioskodawcy, k. 383-389;
- częściowo wyjaśnienia uczestniczki, k. 437-446.

Uczestnicy w toku małżeństwa nabyli również pojazd marki F. (...) nr rej. (...). który uległ szkodzie całkowitej na skutek kolizji drogowej i w dniu 15.04.1992 r. został wyrejestrowany.

**Dowód:**

- zaświadczenie z Urzędu Miasta G. z dnia 25.01.2008 r., k. 185 akt sprawy (...)

Po ustaniu wspólności majątkowej pomiędzy uczestnikami toczyło się kilka postępowań sądowych w przedmiocie podziału majątku wspólnego i rozliczenia nakładów. Strony zamieszkały wspólnie w segmencie przy ul. (...) w G., ale powód rzadko bywał w domu. Opiekę nad dziećmi, a przede wszystkim córką B. K., która cierpiała na porażenie mózgowie i padaczkę sprawowała pozwana. W opiece i rehabilitacji córki pomagali wolontariusze, rodzina i zakonnice. Pozwana otrzymywała również od wymienionych osób wsparcie finansowe i pomoc w dowiezieniu dziecka do lekarza. Zdarzało się, że znajomi podwozili pozwaną na dworzec, a potem pozwana jechała z córką pociągiem. Pozwana nie mogła podjąć pracy, gdy córka wymagała całodobowej opieki. Powoda na ogół nie było w domu, nie uczestniczył w rehabilitacji dziecka. Kiedy znajoma stron siostra zakonna M. S. (2) prosiła go, aby więcej zajmował się dziećmi odpowiadał, że ma inne plany na życie i chce odejść. Zapowiadał również, że „od rodziny S. wyciągnie ile się da.”

**Dowód:**

- zeznania świadka M. S. (2)- k. 345-347,

W dniu 26 listopada 2002 r. Z. K. złożył wniosek w Sądzie Rejonowym wG. (...). o dokonanie podziału majątku wspólnego małżonków, który zarejestrowano pod sygn. akt(...)Na rozprawie w dniu 26.08.2004 r. Z. K. oraz M. K. (1) zawarli ugodę sądową następującej treści:

1. Wnioskodawca Z. K. i uczestniczka M. K. (1) oświadczają, że w skład ich majątku wspólnego, objętego wspólnością ustawową małżeńską wchodzi obrączka złota i sygnet - pierścionek męski złoty o wartości 500 zł.

II. Wnioskodawca i uczestniczka dokonują podziału majątku opisanego w punkcie I w ten sposób, że przedmioty tam opisane otrzymuje na wyłączną własność Z. K.. bez obowiązku spłaty uczestniczki.

III. M. K. (1) wyda wnioskodawcy opisane przedmioty w dniu 30 sierpnia 2004 r., godz. 10:00 w Kawiarni (...) przy Placu (...) za pokwitowaniem.

IV. Wnioskodawca i uczestniczka oświadczają, że niniejsza ugoda wyczerpuje całość roszczeń związanych z podziałem majątku wspólnego i w pozostałym zakresie podzielili go już poza Sądem i żadnych wzajemnych roszczeń z tego tytułu zgłaszać nie będą.

W wyniku zawarcia w/w ugody postępowanie w sprawie postanowieniem z dnia

26.08.2004 r. zostało umorzone. Postanowienie to stało się prawomocne z dniem

03.09.2004 r.

**Dowód:**

- wniosek o podział majątku wspólnego z dnia 26.11.2002 r., k. 15 akt sprawy(...) k. 68-69.70.
- postanowienie Sądu Rejonowego z dnia 26 sierpnia 2004 r. wraz z ugodą sądową, k-68- 69.70 akt sprawy (...)

Przed zakończeniem postępowania o podział majątku wspólnego, w dniu 20.04.2004 r. Z. K. złożył do Sądu Okręgowego w G. (...) pozew przeciwko M. K. (1) o zapłatę kwoty 60.906.03 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 25.07.2002 r. do dnia zapłaty, który zarejestrowano pod sygn. akt(...) Postanowieniem z dnia 10.11.2004 r. Sąd Okręgowy wyłączył do odrębnego rozpoznania i rozstrzygnięcia sprawę o zapłatę kwoty 41.546,03 zł, jako sprawę o podział majątku wspólnego i przekazał do rozpoznania Sądowi Rejonowemu w G. (...). Sprawa została zarejestrowana pod sygnaturą (...). Na postanowienie Sądu Okręgowego w G. (...) z dnia 10.11.2004r. Z. K. wniósł zażalenie. W dniu 13.09.2005r Sąd Apelacyjny w Poznaniu oddalił zażalenie wskazując w uzasadnieniu, iż „ pomiędzy stronami u sprawie(...)toczyło się postępowanie o podział majątku wspólnego, które zostało prawomocnie umorzone na skutek zawartej w toku postępowania ugody sądowej. Rzeczą sądu, któremu sprawa została przekazana będzie zatem rozstrzygnięcie, w oparciu o dokonanie wykładni oświadczeń woli zawartych w ugodzie, czy roszczenie zgłoszone w sprawne niniejszej może być jeszcze skutecznie dochodzone. ” Następnie wyrokiem z dnia 28.06.2006 r. Sąd Okręgowy w G. W.. oddalił powództwo co do kwoty 19.360.00 zł jako nakładu z majątku osobistego powoda na majątek osobisty pozwanej tytułem sfinansowania budowy domu - segmentu mieszkalnego w zabudowie szeregowej w G.

Dowód:

-postanowienie Sądu Okręgowy w G. (...) z dnia 10 listopada 2004 r., k. 30 w sprawie (...)

- postanowienie Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 13.09.2005 r.. k. 39 w sprawie 11 Ns

(...)

- wyrok Sądu Okręgowego w G. W. z dnia 28.06.2006 r. , k. 49 w sprawie I (...)

Sąd Rejonowy w G. W. postanowieniem z dnia 1.02.2007 r., w sprawie o sygn. akt 1 1 (...) oddalił wniosek Z. K. w oparciu o treść art. 618 § 3 k.p.c. w zw. z art. 45 krio. a nadto z uwagi na zawartą wcześniej przez strony ugodę, która ocenie tego Sądu wyczerpywała całość roszczeń uczestników z tytułu podziału ich majątku wspólnego. Na skutek złożonej przez wnioskodawcę Z. K. apelacji od tego orzeczenia, postanowieniem z dnia 05.06.2007 r. Sąd Okręgowy w G. (...) uchylił zaskarżone postanowienie i sprawę przekazał do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu wG. W.(sygn. akt(...))

Sąd Rejonowy w G. W. w wyniku ponownego rozpoznania sprawy postanowieniem z dnia 16.03.2010 odrzucił wniosek Z. K. z powodu powagi rzeczy osądzonej (sygn. akt (...)). Postanowienie to stało się prawomocne z dniem 30 grudnia 2010 r.

Dowód:

- postanowienie Sądu Rejonowego w G. W. z dnia 1.02.2007 r., k. 99 akt sprawy(...)Sądu Rejonowego w G. W.
- postanowienie Sądu Okręgowego w G. W.. z dnia 05.06.2007 r. w sprawie (...), k. 520 akta sprawy 11 (...) Sądu Rejonowego wG. W.
- postanowienie Sądu Rejonowego wG. W.. z dnia 16.03.2010 r., k. 429 akt sprawy

o (...)Sądu Rejonowego wG. W.

Na skutek złożenia przez wnioskodawcę Z. K. ponownego wniosku o podział majątku wspólnego Sąd Rejonowy w G. W. postanowieniem z dnia 24.05.2011 r. oddalił wniosek (sygn. akt(...))W wyniku apelacji wnioskodawcy od tego orzeczenia. Sąd Okręgowy wG. W. postanowieniem z dnia 21.10.2011 r. uchylił zaskarżone postanowienie i sprawę przekazał do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w G. W... pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania apelacyjnego (sygn. akt (...))W uzasadnieniu Sąd Okręgowy wskazał, że dotychczas prowadzone postępowanie o podział majątku nie było postępowaniem kompleksowym, gdyż Sąd nie rozstrzygnął o wzajemnych rozliczeniach z tytułu nakładów poniesionych z majątku wspólnego na majątek osobisty uczestniczki postępowania. Z tego względu sprawa nie została rozpoznana co do istoty, tym samym nie zachodzi powaga rzeczy

osądzonej.

**Dowód:**

- postanowienie Sądu Okręgowego w G. W.. z dnia 05.06.2007 r., sygn. akt (...), k. 94-98 Sądu Rejonowego wG. W.
- postanowienie Sądu Rejonowego w G. W.. z dnia 24.05.2011 r., sygn. akt(...). k. 37 Sądu Rejonowego w G. W.

Dokonując oceny zgromadzonego materiału dowodowego Sąd uznał za wiarygodną treść zeznań świadków E. B., W. B., M. S. (2), K. M., K. S., S. K.. Omawiane wypowiedzi procesowe w przeważającej mierze były spójne z bezspornymi twierdzeniami stron. Wskazać należy, że zeznania świadków, w zakresie roszczenia powoda pozostawionego do rozpoznania Sądu, nie miały istotnego znaczenia. W szczególności nawet świadkowie powołani na wniosek powoda nie posiadali szczegółowych informacji na temat transakcji finansowych dokonywanych pomiędzy stronami. Jeżeli chodzi o zeznania świadka M. S. (1) to sąd uznał je za wiarygodne, były bowiem spójne z konsekwentnymi twierdzeniami pozwanej, zwłaszcza w zakresie twierdzeń o sytuacji finansowej stron, podziału obowiązków, ustaleń stron co do podziału majątku i sposobu rozporządzania tym majątkiem oraz pochodzenia kwoty na pokrycie kosztów przekształcenia prawa lokatorskiego przysługującego stronom w prawo własnościowe. O braku zaangażowania w sprawę rodziny zeznawała również świadek E. B. i W. B.. Świadek M. S. (2) wiele lat opiekowała się córką stron i z tej przyczyny miała bardzo szeroką wiedzę na temat relacji stron oraz stosunku powoda do rodziny.

Sąd uznał za wiarygodne zeznania stron jedynie w zakresie twierdzeń niespornych. W pozostałej części, w szczególności dotyczącej wpłat jakich miał dokonywać powód na zakup domu pozwanej przy ul. (...), omawiane wypowiedzi procesowe – wobec dwóch rozbieżnych wersji zdarzeń, upływu znacznego okresu czasu od ich rzekomego wystąpienia oraz oczywistego interesu stron w pozytywnym dla nich rozstrzygnięciu – nie miały wystarczającej mocy dowodowej, aby na ich podstawie czynić ustalenia faktyczne w niniejszej sprawie.

Sąd uznał za wiarygodne dowody z dokumentów urzędowych i prywatnych, których treści oraz autentyczności nie kwestionowała żadna ze stron.

Za przydatną do ustalenia stanu faktycznego Sąd uznał opinię rzeczoznawcy majątkowego M. S. (3) z dnia 15 lutego 2018 r. uzupełnioną wyjaśnieniami złożonymi przez biegłego na rozprawie w dniu 15 listopada 2018 r. Sąd uznał opinię biegłego za w pełni wiarygodną, szczególnie, że opinia została sporządzona przez osobę kompetentną, dysponującą odpowiednim zasobem wiedzy (biegły jest rzeczoznawcą majątkowym). Opinia jest konsekwentna, jednoznaczna i stanowcza, a nadto została wydana z uwzględnieniem całokształtu zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego i badań własnych biegłego. Biegły w sposób szczegółowy przedstawił w swojej opinii przesłanki, na których się oparł formułując końcowe wnioski. Zaprezentowane w niej ustalenia poparte zostały rzeczową, logiczną i zgodną z zasadami poprawnego wnioskowania argumentacją, co pozwala stwierdzić, że ich autor dysponuje rzetelną wiedzą specjalistyczną w swojej dziedzinie i pozwala ją uznać za pełną i kompletną. Szczególny walor tej opinii przejawia się w tym, że opiera się ona na przeprowadzonej osobiście przez biegłego analizie rynku obrotu nieruchomościami na terenach objętych obszarem ograniczonego użytkowania i terenach położonych poza tym obszarem. Podkreślić należy, że przyjęta przez biegłego metodyka badań jest zgodna ze standardami i znajduje oparcie w treści art. 26 ust. 1 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 21 września 2004 r. w sprawie wyceny nieruchomości i sporządzania operatu szacunkowego (Dz.U.04.207.2109), zgodnie z którym przy określaniu wartości nieruchomości, które ze względu na ich szczególne cechy i rodzaj nie są przedmiotem obrotu na lokalnym rynku nieruchomości, można przyjmować ceny transakcyjne uzyskiwane za nieruchomości podobne na regionalnym albo krajowym rynku nieruchomości. W przypadku braku cen transakcyjnych za nieruchomości podobne uzyskiwanych na krajowym rynku nieruchomości, przy określaniu wartości nieruchomości, o których mowa w ust. 1, można przyjmować ceny transakcyjne uzyskiwane za nieruchomości podobne na zagranicznych rynkach nieruchomości (ust. 2). Rodzaj rynku, jego obszar i okres badania określa rzeczoznawca majątkowy, uwzględniając w szczególności przedmiot, zakres, cel i sposób wyceny oraz dostępność danych (ust.3). W § 4 ust. 2 powołanego rozporządzenia wskazano metody sporządzania operatu szacunkowego. Z treści tego przepisu nie wynika, by któraś z nich była nadrzędna. Do biegłego należy więc wybór jednej z tych metod i zdaniem sądu opinii nie można czynić zarzutu co do nietrafnego wyboru metody tak długo, jak mieści się ona we wskazanym w cytowanym przepisie katalogu.

#### **Sąd Okręgowy zważył, co następuje:**

Powód, po ostatecznym sprecyzowaniu swoich żądań, wniósł o zasądzenie od pozwanej na swoją rzecz równowartości połowy wartości lokalu mieszkalnego położonego przy ul. (...) w G. oraz garażu (...) położonego przy ul. (...) w G.. Uzasadniając swoje roszczenie powód podniósł, że powyższe składniki majątkowe stanowiły wchodziły w skład majątku dorobkowego stron, zostały zbyt, a środki finansowe uzyskane w zamian zostały w całości przekazane na zakup domu w zabudowie szeregowej przy ulicy (...) – stanowiącego składnik majątku osobistego pozwanej. Nadto, powód zgłosił do podziału kwoty 10.000 zł i 6540 zł, podnosząc, podnosząc, że stanowiły one nakłady z majątku wspólnego stron, bądź odrębnego powoda na majątek osobisty pozwanej. Pierwszą ze wskazanych kwot miał powód w dniu 28 maja 1998r. wpłacić na rzecz firmy (...) tytułem raty wynikającej z umowy nr (...). Drugą ze wskazanych kwot pozwana miała uzyskać likwidując książeczkę mieszkaniową małoletniej córki stron U. K. i przeznaczyć ją na zapłatę ceny za ww. dom w zabudowie szeregowej.

Analiza całokształtu okoliczności rozpatrywanej sprawy nie dała podstaw do uwzględnienia roszczeń powoda.

W szczególności Sąd uznał, że roszczenie powoda objęte było powagą rzeczy ugodzonej. Powaga rzeczy osądzonej (res iudicata) oznacza niedopuszczalność prowadzenia kolejnego procesu pomiędzy tymi samymi stronami, o to samo roszczenie. Z atrybutu res iudicata korzystają prawomocne sądowe rozstrzygnięcia merytoryczne, tj. wyroki, nakazy zapłaty, postanowienia co do istoty sprawy oraz uznane orzeczenia sądów zagranicznych, a ściślej rzecz biorąc, to, co znajduje się w ich sentencji<sup>1</sup>.

Uгода zawarta przed sądem nie korzysta z cechy res iudicata, ale kształtuje stan rzeczy ugodzonej (res transacta). Konsekwencją wciągnięcia osnowy ugody do protokołu rozprawy jest umorzenie postępowania, ponieważ strony odstępują od swoich roszczeń, a ich spór wygasa.

Różnicą, jaka istnieje pomiędzy powagą rzeczy osądzonej a ugodzonej, jest kwestia dopuszczalności ponownego postępowania. W pierwszym przypadku postępowanie nie jest dopuszczalne z mocy prawa. Jeżeli zdarzy się, że strona ponownie wystąpi z roszczeniem przeciwko tej samej stronie, w stosunku do której zostało ono już prawomocnie osądzone, sąd odrzuci pozew na podstawie art. 199 § 1 pkt 2 k.p.c. W drugim przypadku sprawa może ponownie zostać przyjęta przez sąd do rozpoznania, jednak pozwany powinien podnieść zarzut rzeczy ugodzonej, co z kolei powinno skutkować oddaleniem takiego powództwa<sup>2</sup>.

Gdy strony sporu zawrą ugodę, sąd wydaje postanowienie o umorzeniu postępowania. Do momentu jego uprawomocnienia się strony mogą uchylić się od skutków ugody poprzez jej odwołanie z uzasadnionych przyczyn (np. błędu spisującego ugodę), natomiast po uprawomocnieniu się takiego postanowienia każda ze stron może tylko podnieść zarzuty materialnoprawne (jak np. wady oświadczenia woli).

<sup>1</sup> Uchwała SN z dnia 17 września 1957 r., I Co 20/57, OSPiKA 1958, z. 10, poz. 261; wyrok SN z dnia 15 marca 2002 r., II CKN 1415/00, Lex, nr 53284

<sup>2</sup> J. B. [w:] B. J., D. T., J. A., M. O., T. P., W. M.P., Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz, Oficyna, 2008, wyd. III, Oficyna 2008.

Powód wskazał, że zawierając ugodę w dniu 26 sierpnia 2004 r. w sprawie przez siebie zainicjowanej o podział majątku (...) chciał jedynie podzielić majątek ruchomy, nie rozumiał treści ugody, którą podpisał, nie rozumiał też pouczeń o możliwości zaskarżenia postanowienia o umorzeniu postępowania. Powód wyjaśnił, że był wówczas w takim stanie psychicznym, że nie wiedział, co do niego mówi przewodniczący sądu. Sąd uznał twierdzenia powoda w tym zakresie za niewiarygodne, powód bowiem nie zakwestionował postanowienia o umorzeniu postępowania, nigdy też nie złożył oświadczenia o uchyleniu się od skutków swojego oświadczenia woli, ani nie żądał unieważnienia ugody z uwagi na wady oświadczenia woli, którymi rzekomo była dotknięta. Powód nie sygnalizował również, że znajduje się w takim stanie psychofizycznym, że nie jest w stanie zrozumieć treści podpisywanej przez siebie ugody, ani też pouczeń kierowanych do niego przez sąd. Nie złożył wniosku o ustanowienie pełnomocnika z urzędu. Treść ugody, twierdzenia pozwanej oraz logika nakazują przypuszczać, że strony miały świadomość, że uгода obejmuje tę część ich majątku wspólnego, która nie została objęta nieformalnym podziałem dokonanym po roku 1998. Po ustanowieniu rozdzielnosci majątkowej małżeńskiej małżonkowie dokonali już podziału takich składników jak: mieszkanie przy ul. (...) w G. oraz garaż mieszczący się przy tej samej ulicy, a nadto wyposażenie firmy, którą prowadził powód, skład celny, samochody i przyczepy. Dalsze posunięcia stron związane z gospodarowaniem ww. majątkiem również wskazują na to, że strony uważały, że został on między nimi podzielony. Powód rozporządzał przekazanymi mu składnikami majątku, zaś pozwana swoimi, na co pozwany wyrażał zgodę. Z tego też względu ww. składniki majątku nie były w ogóle wskazywane przez strony w sprawie o podział majątku (...), bowiem strony uważały, że zostały już one podzielone. Gdyby strony tak nie uważały wówczas powód zapewne wymieniłby ww. składniki w treści wniosku o podział majątku, rozpoznawanego w sprawie (...). Powód złożył wprawdzie pozew do Sądu Okręgowego w G. W.o rozliczenie nakładów na majątek odrębny żony M. K. (1), to jest nieruchomości, z majątku wspólnego stron objętego wspólnością ustawową małżeńską, jednakże nie uczynił tego równoległe z wnioskiem o podział ruchomości, lecz dopiero w dniu 20 kwietnia 2004 r., czyli 17 miesięcy po złożeniu wniosku o podział majątku wspólnego. Zdaniem Sądu oświadczenie zawarte w ugodzie z dnia 26 sierpnia 2004 r. w pkt IV o tym, że uгода wyczerpuje całość roszczeń związanych z podziałem majątku wspólnego i w pozostałym zakresie strony podzieliły go już poza Sądem i żadnych wzajemnych roszczeń z tego tytułu zgłaszać nie będą, jest na tyle jasne i oczywiste, że nawet nie wymaga wykładni.

Niezależnie od powyższej argumentacji, gdyby uznać, że powództwo nie powinno ulec oddaleniu ze względu na brak powagi rzeczy ugodzonej to, w ocenie Sądu, kolejną przesłanką uzasadniającą częściowe oddalenie powództwa byłoby wygaśnięcie roszczenia na skutek zgłoszenia przez pozwaną zarzutu potrącenia przysługującej jej wobec powoda wierzytelności.

Rozliczenie wydatków, nakładów i innych świadczeń z majątku wspólnego na rzecz majątku odrębnego lub odwrotnie, a także rozliczenie długów jednego z małżonków zaspokojonych z majątku wspólnego następuje w postępowaniu nieprocesowym wówczas, gdy toczy się postępowanie o podział majątku wspólnego po ustaniu małżeńskiej wspólności majątkowej przewidziane w przepisach art. 567 KPC. To ostatnie postępowanie wchodzi jednak w rachubę wtedy, gdy przedmioty majątkowe nabyte przez oboje małżonków lub przez jednego z nich w czasie trwania małżeństwa jako obiekt podziału w sensie fizycznym jeszcze istnieją. Jeżeli tego rodzaju majątku nie ma, to brak jest podstaw do rozliczenia wydatków i nakładów w trybie postępowania nieprocesowego, bo nie ma również podstaw do postępowania o podział majątku wspólnego. Do rozpoznania roszczeń z tytułu zwrotu wydatków i nakładów, a także długów, o których mowa w przepisie art. 45 KRO, właściwy jest wówczas tryb procesowy, z tym że materialnoprawną podstawą rozstrzygnięcia pozostaje przepis art. 45 KRO jako *lex specialis* w stosunku do przepisów kodeksu cywilnego o zwrocie nakładów na cudzą rzecz lub o bezpodstawnym wzbogaceniu. Dyspozycją przepisu art. 567 § 1 KPC nie jest objęte żądanie zwrotu nakładów czynionych z majątku odrębnego jednego z małżonków na majątek odrębny drugiego małżonka. Rozliczenia te podlegają ogólnym normom prawa i postępowania cywilnego, nakazującym dochodzenie przez byłych małżonków roszczeń, które nie są objęte przepisem art. 45 § 1 KRO, w postępowaniu procesowym.

W piśmie procesowym z dnia 19 stycznia 2017 r. powód wniósł o zasądzenie od pozwanej kwoty 92 740 zł na którą składają się:

- 68 700 zł tytułem 1/2 udziału w spółdzielczym lokatorskim prawie do nieruchomości stanowiącym lokal mieszkalny nr (...) położony przy ul. (...) w G. o wartości 137 400 zł,
- 7 500 zł tytułem 1/2 udziału w spółdzielczym prawie do nieruchomości w postaci garażu oznaczonego numer (...) położonego w G. przy ul. (...) o wartości 15 000 zł,
- 6540 zł tytułem nakładu jakiego dokonał wnioskodawca z majątku osobistego na majątek wspólny,
- 10 000 zł z tytułu wydatku jakiego dokonał wnioskodawca z majątku osobistego na majątek osobisty uczestniczki postępowania ( k. 711 ).

Pozwana w toku postępowania zgłosiła zarzut potrącenia wzajemnej wierzytelności z tytułu odszkodowania za zatrzymane przez powoda, a następnie zbyte takie składniki majątku jak:

- F. (...). o nr rej. (...) o wartości 6 000 zł,
- samochód marki M. (...) o nr rej. (...) o wartości 10 000 zł,
- samochód marki M. (...) o nr rej. (...) o wartości 15 000 zł ( powód kupił nowszy model i używał tych samych tablic rejestracyjnych ),
- samochód dostawczy marki M. (...) o nr rej. (...) o wartości 18 000 zł,
- przyczepa dostawcza marki S. nr rejestracyjny (...), rok produkcji 1991 o wartości 1200 zł.
- aparat fotograficzny K. o wartości 1000 zł,
- komputer I. (...) MB i inne komputery o wartości 4000 zł,
- dochody za pierwsze miesiące 1998 w wysokości 116 873 zł,
- dwa numery telefoniczne o wartości 2000 zł,
- nakłady z majątku osobistego uczestniczki na majątek wspólny o wartości 5040 zł,
- pobrana przez powoda ulga budowlana w wysokości 3678 zł,

- pobrana przez powoda ulga rehabilitacyjną za rok 1998 i 1999 w wysokości 7134 zł, A także wierzytelności przysługujące jej z tytułu kosztów zastępstwa procesowego zasądzonych od powoda prawomocnymi wyrokami Sądów Rejonowych i Sądu Okręgowego opatrzonych klauzulami wykonalności w sprawach o sygnaturach:

(...) z dnia 27 marca 2001 r. – 1200 zł,

(...) z dnia 27 kwietnia 2004 r. – 600 zł,

(...)w wysokości 1000 zł,

(...)z dnia 28 czerwca 2006 r. – 2415 zł,

(...) z dnia 18 października 2007 r.

(...) z dnia 23 maja 2011 r. – 60 zł,

(...) z dnia 16 marca 2010 r. 3600 zł,

(...)dnia 30 grudnia 2010 r. 900 zł,

(...)z dnia 11 grudnia 2001 r. – 2000 zł.

Nadto pozwana przedstawiła do potrącenia kwotę 20 000 zł z tytułu zaległości alimentacyjnych powoda względem dzieci stron.

O potrąceniu traktuje art. 498 § 1 kc, w myśl którego: „gdy dwie osoby są jednocześnie względem siebie dłużnikami i wierzycielami, każda z nich może potrącić swoją wierzytelność z wierzytelności drugiej strony, jeżeli przedmiotem obu wierzytelności są pieniądze lub rzeczy tej samej jakości oznaczone tylko co do gatunku, a obie wierzytelności są wymagalne i mogą być dochodzone przed sądem lub przed innym organem państwowym”, z kolei zgodnie z § 2 tego artykułu „wskutek potrącenia obie wierzytelności umarzają się nawzajem do wysokości wierzytelności niższej”. Ponadto zgodnie z art.499 kc: „potrącenia dokonywa się przez oświadczenie złożone drugiej stronie. Oświadczenie ma moc wsteczną od chwili, kiedy potrącenie stało się możliwe”.

Ze względu na znaczny upływ czasu oraz fakt, że strony nie dysponują żadnymi dokumentami potwierdzającymi istnienie i wartość ww. składników majątku Sąd, ustalając jakie kwoty pozwana mogłaby przedstawić do potrącenia, oparł się na zeznaniach stron, a przede wszystkim na okolicznościach przez nie przyznanych ( art. 230 kpc ). Pozwany lutego 2014 r. oświadczył, iż samochód F. (...) nie wspólności majątkowej małżeńskiej. Pozwana zaś stwierdziła, że nie jest w stanie przypomnieć sobie kiedy samochód został wyrejestrowany. Odnośnie samochodu M. (...), (...)Sąd przyjął, że jego wartość wynosiła 5 000 zł, przy czym jest to kwota jakiej dochodził nabywca samochodu T. D. w postępowaniu sądowym przeciwko obojgu małżonkom. Powód zaprzeczył również istnieniu samochodu M. (...) (osobowego ) pozwana stwierdziła, że nie pamięta dokładnie typu samochodu, lecz był on zakupiony przed M. (...), (...) Odnośnie aparatu fotograficznego marki K. oraz jednego z komputerów Sąd, na podstawie materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie, uznał, że nie wchodziły one w skład majątku wspólnego. Komputer został zakupiony po ustaniu wspólności majątkowej małżeńskiej, zaś aparat fotograficzny nie stanowił własności powoda. Powód zakwestionował również wskazaną przez pozwaną wysokość dochodów za pierwsze miesiące 1998 r. wskazując, że była to kwota 15 280,65 zł, a nie 116 873 zł. CO do samochodu M. (...) powód wskazał, że został zbyty za 1000 zł. Odnośnie pozostałych składników wymienionych przez pozwaną powód stwierdził jedynie, że nie istnieją, bowiem zostały sprzedane, bądź uległy zniszczeniu. Nie odniósł się jednakże do wartości ww. rzeczy wskazanej przez pozwaną. Tak więc nie została przez niego zakwestionowana wartość dwóch numerów telefonicznych oszacowana przez pozwaną na 2000 zł, wysokość nakładów z majątku osobistego pozwanej na majątek wspólny w wysokości 5040 zł, ulga budowlana i ulgi rehabilitacyjne w wysokości 3678 zł oraz 7134 zł, ani wysokość kosztów sądowych zasądzonych od powoda na rzecz pozwanej w kwocie 11 775 zł. Zdaniem Sądu łączna kwota, jaką pozwana mogłaby przedstawić do potrącenia wynosi 17 046,32 zł stanowiąca połowę wartości tych składników majątku stron, którą zużył powód plus

kwota 5040 zł z tytułu nakładu pozwanej na majątek odrębny plus 11 775 zł z tytułu kosztów sądowych należnych pozwanej od powoda. Łącznie jest to więc kwota 33 861,32 zł. Sąd uznał jednakże, że nie jest możliwe przedstawienie do potrącenia wierzytelności z tytułu zadłużenia alimentacyjnego w kwocie około 20 000 zł wraz z odsetkami, bowiem roszczenie alimentacyjne przysługuje nie pozwanej, lecz jej córkom, zatem pozwana nie może nim w żaden sposób dysponować.

W związku z powyższym roszczenie powoda co do kwoty 33 861,32 zł musiałyby ulec oddaleniu z uwagi na skuteczne zgłoszenie zarzutu potrącenia przez pozwaną.

Kolejnym argumentem przemawiającym za oddaleniem powództwa jest sprzeczność roszczenia powoda z zasadami współżycia społecznego.

Zagadnienie dopuszczalności obniżenia spłaty w postępowaniu działowym na skutek zastosowania przepisu art. 5 KC było przedmiotem rozbieżności w orzecznictwie Sądu Najwyższego. Przykładowo w postanowieniu z dnia 25 maja 1998 r. (I CKN 684/97), Sąd Najwyższy opowiedział się za taką możliwością, natomiast w postanowieniu z dnia 6 stycznia 2000 r. (I CKN 320/98, OSNC 2000/7 - 8/133) wykluczył ją. W postanowieniu z dnia 22 stycznia 2009 r. (III CSK 251/08) Sąd Najwyższy stanął na stanowisku, że pogląd wyłączający w sposób kategoriyczny dopuszczalność stosowania art. 5 KC w sprawach działowych jest zbyt rygorystyczny. Po pierwsze, nie ma podstaw do generalnego wyłączenia stosowania art. 5 KC w poszczególnych kategoriach spraw. Z jednej bowiem strony przestrzeganie zasad współżycia społecznego powinno być immanentnym czynnikiem oceny postaw i zachowań wszystkich uczestników obrotu społecznego, z drugiej zaś odwołanie się do tej klauzuli generalnej pozwala sądowi na uwzględnienie złożoności i bogactwa życia, umożliwiając mu realizację zasady słuszności w orzekaniu. Po drugie, brak jest podstaw do uznania, że obniżenie spłat lub dopłat na podstawie art. 5 KC narusza konstytucyjną ochronę prawa własności, skoro takiej sprzeczności co do zasady nie dopatrzył się Trybunał Konstytucyjny. Sąd najwyższy zaznaczył przy tym, że dopuszczalność takiej sądowej korekty wysokości spłaty musi być usprawiedliwiona wyjątkowymi okolicznościami.

Pogląd ten Sąd podziela i uznaje, że w niniejszej sprawie takie szczególne okoliczności zachodzą. W toku postępowania ustalono, że strony zawarły umowę o rozdzielenie majątkową małżeńską ze względu na zadłużenie firmy prowadzonej przez powoda. Później strony nieformalnie podzieliły się majątkiem. Dalsze decyzje odnośnie majątku strony podejmowały wspólnie, bądź przy akceptacji drugiej ze stron. Wreszcie w dniu 26 sierpnia 2004 r. zawarły ugodę sądową, której nigdy nie kwestionowały. Krótco po zawarciu umowy majątkowej małżeńskiej powód opuścił żonę i troje dzieci, w tym niepełnosprawną i wymagającą całodobowej opieki córkę B.. Związał się z inną kobietą, co skutkowało orzeczeniem rozvodu z jego wyłącznej winy. Pozwana w tym czasie dokonała przekształcenia spółdzielczego prawa do lokalu w prawo własnościowe, a następnie sprzedała mieszkanie i kupiła dom w celu zaspokojenia potrzeb rodziny. Powód w tym czasie zbył składniki majątku, które uzyskał w wyniku nieformalnego podziału majątku oraz te, które zabrał ze wspólnego majątku stron. Nie pomagał powódce w opiece nad dziećmi, zwłaszcza nad śmiertelnie chorym dzieckiem, doprowadził do powstania zadłużenia alimentacyjnego. Następnie wystąpił z wnioskiem o podział majątku, w którym to wniosku w ogóle nie domagał się podziału majątku w postaci

- udziału w spółdzielczym lokatorskim prawie do nieruchomości stanowiącym lokal mieszkalny nr (...) położony przy ul. (...) w G. o wartości 137 400 zł,

- udziału w spółdzielczym prawie do nieruchomości w postaci garażu oznaczonego numer (...) położonego w G. przy ul. (...) o wartości 15 000 zł,

- kwoty 6540 zł tytułem nakładu jakiego dokonał wnioskodawca z majątku osobistego na majątek wspólny,

- kwoty 10 000 zł z tytułu wydatku jakiego dokonał wnioskodawca z majątku osobistego na majątek osobisty uczestniczki postępowania.

Pozwana pozostawała w przekonaniu, że wszystkie sprawy majątkowe między stronami zostały uregulowane i wyjaśnione. Dwa miesiące po śmierci córki B. powód zainicjował postępowanie o podział majątku, a następnie po



17 miesiącach złożył kolejny wniosek odnośnie dalszych składników majątku. Od tego czasu nieprzerwanie toczą się postępowania sądowe, które są dla pozwanej stresujące i rodzą w niej poczucie zagrożenia i niepewności. Powód popadłszy w długi związane z prowadzoną działalnością gospodarczą oraz alimentacyjne zmienił zdanie co warunków porozumienia, jakie zawarli małżonkowie po ustanowieniu rozdzielności majątkowej małżeńskiej oraz ugody z dnia 26 sierpnia 2004 r. i postanowił ponownie domagać się podziału majątku. W ocenie Sądu takie zachowanie jest zachowaniem nielojalnym, zwłaszcza, że do 2003 r. strony były jeszcze formalnie małżeństwem, a cały ciężar związany z opieką nad dziećmi spoczywał na pozwanej, co powód akceptował i nie dążył do tego, by pomóc żonie. Wskazać należy, że przy zakupie nieruchomości zabudowanej domem przy ulicy (...), jak i w okresie kolejnych kilku lat, powód nie zgłaszał w stosunku do pozwanej jakichkolwiek pretensji finansowych odnoszących się do środków pochodzących z wcześniejszej sprzedaży nieruchomości. W treści swych zeznań (k. 386) powód wskazał m.in., że nie starał się o omawiane środki, ponieważ „(...) to szło na mieszkanie przy ul. (...) dla żony i dziecka”. Tak więc powód miał świadomość, że w ten sposób czyni zadość spoczywającemu na nim obowiązkowi zaspakajania potrzeb rodziny, w zamian za co pozwana opiekowała się dziećmi, w tym obłożnie chorą córką. Nie powinna znaleźć uznania Sądu postawa powoda, który rozmyślił się, co do uprzednich ustaleń i domaga się, by pozwana oddała mu część majątku, nie widząc jednak potrzeby zwrotu wartości połowy zabranych i zużytych przez siebie składników tegoż majątku. Powód wskazuje, że zawierając z powódką ugodę nie rozumiał jej treści, ani znaczenia. Natomiast pozwana rozumiała jej treść i znaczenie w taki sposób, że wyczerpuje ona wszystkie składniki majątku wspólnego stron. W ocenie Sądu pozwana miała poczucie uregulowania wszystkich spraw majątkowych, a ugodę interpretowała dosłownie. Powód zataił przed żoną, że wytoczył drugą sprawę o podział majątku. Pozwana wskazywała, że gdyby o tym wiedziała nie zgodziłaby się na zawarcie ugody. Pozwana dopełniła warunków ugody, pozwany zaś usiłuje nadać ugodzie marginalne znaczenie, twierdząc, że w zasadzie nie wie dlaczego ją zawarł. Przypomnieć należy, że powód był wówczas przedsiębiorcą, a dodatkowo ekonomistą z wykształcenia, nie zaś osobą, która mogłaby nie rozumieć składanych przez siebie oświadczeń i decyzji sądu.

Ponadto pozwana znajduje się obecnie w takiej sytuacji materialnej, że w przypadku konieczności spłaty powoda musiałby ona zbyć należący do niej majątek. Pozwana ma w tej chwili 62 lata, utrzymuje się z emerytury w wysokości 1223,47 zł netto miesięcznie. Ponadto jak wynika z zeznań świadków majątek ten, to jest nieruchomość przy ul. (...) w G., pozwana kupiła i wyremontowała za pieniądze uzyskane od rodziny, zatem powód nie przyczynił się w istotny sposób do powstania majątku należącego aktualnie do pozwanej.

Z tego też również względu powództwo winno ulec oddaleniu jako naruszające dyspozycję określoną w art. 5 kc.

Mając na uwadze powyższe Sąd orzekł o oddaleniu powództwa, uznając je za bezzasadne.

O kosztach postępowania, stosownie do wyniku sprawy, Sąd orzekł na podstawie art. 98 § 1 k.p.c. w zw. z art. 108 § 2 k.p.c., obciążając nimi w całości powoda, a ich szczegółowe wyliczenie pozostawił referendarzowi sądowemu.

SSO Maria Prusinowska